

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytársadékn.

A keresztény szeretet országos gyermekvédő műve.

Gondolkodó emberek előtt alig szorul bizonyításra, hogy a nagy erővel megindult gyermekvédelem jó részben hiábavaló erőlködés s a ráfordított temérdek anyagi áldozat kidobott pénz lesz komoly vallás erkölcsi alap nélkül. Mit ér megmentünk a gyermek testét, ha lelkét üresen hagyjuk? Nagy jót cselekszik, aki a fázó gyermeket betakarja, s az „éjjeli menedékhely”-ekről az állami gyermekmenhely barátságos, fűtött, tiszta otthónába viszi, de jó kenyéren, tiszta ruhában s meleg szobában is kifejlődnek az állapotember indulatai s ezek ellen csak egy biztosíték van: az Isten féltelme. Ha a gyermeket testileg megmentjük, de elfeledjük őt arra tanítani, hogy halhatatlan lelke van s hogy a jelen élet az az idő, melyen át az örökkévalóságot kell megszereznie; ha nem vezetjük Krisztushoz, a lelkek boldogítójához: csak fél munkát végeztünk és senki sem állhat jót, hogy a statisztikában „megmentett gyermek” néven szerepeljen egyénből nem lesz-e a megmentő társadalom átka, „megmentő-jének” romlása.

Epen most olvasom, hogy Budapesten 1908 november hónapban született 605 törvényes és 222 törvénytelen fiú, 628

törvényes és 241 törvénytelen leány. Ezt látva mindenkinek eszébe jut a „sokat reklámozott gyermekvédelem. A bűn gyermekeit kell megmenteni. A fajtalan-ság követel milliókat az állam révén adó-ban, a társadalom zsebéből pedig a fül-siketítő reklám emel ki ugyanannyit jóté-konyáság alakjában. Ha a „megmentett” gyermeket a most uralkodó hitközönyös szellemben neveljük föl, amikor is nem üzentünk ugyan nyíltan, hivatalosan hadat a vallásnak, de nagyon is elhanyagolandó mennyiségnek tartjuk, az állapotokon nem javítunk s a „megmentettek” felnőt korokban maguk is gondoskodnak majd még több „megmentendő” utódról.

Mi a teendő?

Vallásos alapon nyugvó gyer-mekvédelmet kérünk. Félre azzal a szintelen, limonádés humanizmussal, amely embert akar menteni, de nem meri kimon-dani, hogy a halhatatlan lélek tesz em-bebére; félre azzal a farizeus lelkülettel, amely sir az emberi nyomorúság felett, de nem mer rámutatni e nyomorúság forrá-sára: az isteni törvény lábbaltaposására. Az ilyen gyermekvédelemnek oltárára egy faggyu gyertyát sem szurunk.

Es itt jön segítségünkre „A keresztény szeretet országos gyermekvédő műve” című egyesület, mely a múlt év május 31-én alakult Esztergomban Raj-

ner Lajos dr. püspök, érseki helynök lelkes agitációjára. Mit akar ez az egye-sület? A neve mindent megmagyaráz. Nem szintelen, hanem keresztény védel-met. Az elhagyott, vagy züllésnek indult gyermekek számára keresztény nevelő intézetekről, menhelyekről, gyermektele-pekről óhajt gondoskodni, amelyeknek faláról nem hiányzik az isteni Gyermek-barátnak, a Bold. Szűz s az Órangyalnak képe; ahol bátran ki lehet mondani az Ur Jézus imádozó nevét s ahol nemesak meleg szobáról, ruháról, kenyérről gon-doskodnak, hanem az élet kenyerét is megtörik a gyermek számára s a krisztusi szeretet meleg légkörében nevelik a gyer-géd lelket erős pálmává, minden kísértés ellen felvértezett keresztény jellemmé.

Az egyesület alapszabályait a herceg-primás is, a kormány is jóváhagyta. Az új egyesület egyházmegyénként óhajt szer-vezkedni. A megyéspüspök egyházmegyei igazgatót nevez ki az egyesület ügyeinek előmozdítására. Egyes városokban közsé-gekben az egyesület tagjaiból csoportok alakulnak. A rendes tagok évi 2 koronát, a pártoló tagok évi 1 koronát adnak a keresztény gyermekvédelem céljára. Az alapító tag 100 koronát fizet, ami felévi 25 koronás részletekben is törleszhető. Eddig 70 alapító tag lépett az egyesületbe. Aki tag akar lenni, az egyházmegyei igaz-

Zivatar.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

Holdgrün Valentin háza emeletés volt; Fazekas Dömötör földszíntes, de törmelékhalom tetején épülvén, kapuja a sváb vinczellermester eresze alatt függő folyosóval egyforma magasság-ban feküdt. A magyar kádármester szobája ablakában szokott pipázgatni vasárnap délutánonként, vele szemben a sváb burnótozik. Az ünnepnapot különben rendszerint azzal szentelik meg, hogy egymást vérig boszantják. Pedig immár tíz éve, hogy szomszédok; hanem az a mélyszéges faj-gyűlölet, mely a félhold alól fölszabadított Buda újvárosába települt svábok s a néhány magyar jövevény-család között dult, sohasem lohadt le náruk, jóllehet nem egyszer voltak egymásra utalva foglatosságuk közben. Szüretkor a sváb vinczellermester csak a gyűlölt magyar szomszéd-nál szerezte be hordóit, lévén a műhelyéből való portéka a legtartósabb Budán. Dömötör mester viszont csak a német sashegyit borát kóstolgatta passzióval; mindketten azonban kerülő uton, titkolózva cselekedtek meg a vásárt s midőn a múlt őszszel kölcsönösen kistült turpisságuk, a kádármester észrevehetetlennek látszó lyukakat furt

hordóiba, a mire azonban a már-már békülékeny sváb idejekorán rájött s úgy boszulta meg ma-gát, hogy ecettel töltötte meg a pincéjébe csem-pészett átalagokat. A romlott italtól aztán Faze-kas uram végkép megvadult s a hol csak sze-rét tehetne, dühbe hozta szomszédját. A sváb szomszéd pedig nem hogy elkerülte volna ellen-ségét, hanem még kereste is az alkalmat, hogy összetűzhessen vele, a mi neki így vasárnapon-ként fölülte mulatatót ingyen komédiának tetszett.

Tikkasztó meleg volt; a sváb erkélye ár-nyékába borult, annál hevesebben tüzött le a nap a kádármester portájára. Fazekas Dömötör-nek úgy tűnt föl, mintha a sváb volna oka an-nak, hogy oly iszonyu meleg környékezi, a mint-hogy a többi jövevény is a legjobb telkeket ka-parintotta hatalmába. A vinczellermester nem tud-ván magyarul, szó nélkül türe a föl-hangzó szid-dalmakat.

— Hol a lányod, vén sváb? rikácsolta Dömötör annak a mélyszéges flegmájától felbőszül-ten. Mäskor ugyanis a szösze Mirczli tolmá-csolja apja parancsához képest a szomszéd ki-fakadásait. A sváb replikáját pedig a kádármes-ternek fia fordítja hűségesen magyar nyelvre; mert az öregeknek a saját idiómájukon kívül nem volt alkalmuk mást megtanulni; a budai

gyerekek azonban játékközben sajátítják el egy-más nyelvét s egyaránt el tudnak diskurálni magyarul, rácul, németül, sőt a talián kalmárok-hoz is buongiornoval köszöntenek be. Mirczli és a szomszéd Miklósa gyermekkorukban jó pajtá-sok voltak. Hianem a mire a lányka viruló ha-jadonná cseperedett föl, a fiú meg legényé, csak olyankor látták egymást, mikor apjuk a háta mögé rendelte őket tolmácsnak. Hadd lássák ök is, gondolták az öregek, mint gyűlölik egymást s mindketten meg voltak róla győződve, hogy a kölcsönös ellenszenv így gyermekeikre is átragad.

A meleg mind kiállhatatlanabbá lett s Faze-kas Dömötör nem tudván kihozni sodrából szom-szédját, az utolsó eszközhöz folyamodott s ki-nyujtotta hét ujját, a vincellér felé meresztvén azokat, a mire ez csakugyan fölfortyant mérge-ben. Megértette, hogy a kádármester a mesebeli hét svábra céloz, arcáról leolvasta az egész hohó-kás történetet, melyet sohasem ajánlatos a német előtt fölhozni, mert szörnyen rösteli őseinek ezen hősi dolgait.

Dömötör eléggően gyujtott ismét pipára, de nyomban rá káromkodásra fakadt. A fúrangos Grünehöld valahonnan rézkondért kapott elő s diadalmasan a magasba emelte. Elevenére tapin-tott a szomszédnak, a kinek borvirágos orra, mi

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOS
VÁSZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ARUHÁZA, SZÉKESFÉHÉRVÁR,
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FÉLE ÜZLETHELYISÉG. —

Mai lapunk 4 oldal.

gatonál jelentkeznek. Ugyanő bárkinék szívesen küld alapzabályt, az egyesületet ismertető felhívást és taggyűjtő lapot.

Előző cikkemben melegen ajánlottam, hogy iparkodjunk bejutni az állami gyermekvédő telepbizottságokba, menhelybizottságokba és az országos gyermekvédő bizottságba, nemcsak azért, mert az állami gyermekvédelem a mi pénzünkön építi palotáit, financirozza telepeit, hanem azért is, hogy amennyire lehet, érvényesítsük a valláserkölcsi irányt az állami gyermekvédelem nagy strukturájában. Ezzel az ajánlással épen nincs ellentétben a székesfehérvári egyházmegye katolikusaihoz intézett azon tiszteletteljes kérelmem, hogy támogassák a *Keresztény Szeretet Országos Gyermekvédő Művét*, illetőleg lépjenek annak tagjai közé. Az állam maga is számít a társadalmi gyermekvédő szervezetekre és elfogadja azok közreműködését. Így pld. a gyermekvédelmi szabályzat az állami gyermekvédő menhelybizottságokban 2 helyet biztosít minden olyan egyesületnek, amely a gyermekvédelem érdekeit szolgálja s amelynek működési köre az állami gyermekmenhely területén van. (Gyv. Szab. 68. §.) Az állam már ugyanis azon az uton van, hogy a valláserkölcsi szemponttól eltekintő *Liga* kezzeire csusztatja át az egész gyermekvédelmet. Andrássy belügyminiszter az 1907. évi 60.000 sz. rendeletében, amelyet megjelenésekor a lapok mint a „*szeretet rendeletét*” üdvözölték, az Országos Gyermekvédő Ligát már valóságos állami intézménynek tekinti. A rendelet ugyanis egy helyen így szól: „Kötelessége a Cimnek, (állami közegnek) hogy az ilyen gyermekeket (akit nem tanácsos nevelő szülőknél elhelyezni) állami internátusban helyezze el, *avagy*

az Országos Gyermekvédő Ligának adja át.”

Karoljuk fel a *Keresztény Szeretet Országos Gyermekvédő Művét*, hogy hatalomná legyen a gyermekvédelem modern versenyében s az ő révén a leghivatottabb nevelő, a *kereszténység* is szóhoz jusson az elhagyott vagy züllésnek indult gyermekek megmentésének végtelenül fontos ügyében.

Ha sikerül kiépítenünk s erősse tennünk a keresztény szeretet gyermekvédő művét, akkor az állam majd velünk is szóba áll. E nélkül az Egyház tétlenül kénytelen nézni, hogy azon a téren, amelyen neki volna elsősorban helye, az embermentés nagy művében, mások kaszálnak, arassanak — az ő gyermekeinek költségére, de nem az Egyház javára.

Minden idevágó kérdésben örömmel ad felvilágosítást s még nagyobb örömmel várja a tagok jelentkezését.

Csúcs István

sűkőri plebános,

„A Keresztény Szeretet Országos Gyermekvédő Művének” egyházmegyei igazgatója.

Háborus hírek. A Neue Freie Presse hírül adja, hogy Europa rendelkezésre bocsátja Magyarország-Ausztriának Szerbiát, hogy porolja ki a fő bugyogóját, amely úgy látszik, szük lett neki. Helyes! Katonáink sürűn panaszkodnak, hogy a boszniai állapotok tarthatatlanok. Valóságos ostromállapot! Minden tényérnyi helyet puskával kell őrizni, mert a szerbek folyton a határon villogtatják a szatymával megymással töltött rossz puskáikat. Hát ennek az állapotnak végét kell vetni. Tanuljon a szerb táncolni, ha szük a bugyogója! Ezeknek a

híreknek kiegészítésül csak annyit mondunk még el, hogy a *fehérvári kaszárnyában egy szakasz baka löhalálában tanulja a drótnélküli távirást. Egy főhadnagy reggel 7 órától este 7 óráig tanítja őket az új tudományra s a tanulással meg a tavaszig készen kell lenni.*

Továbbá: *Hajmáskérre a mult hetekben harmadfelezer gyorstüzeltő ágyu érkezett. Valószínűleg nem ok nélkül. A katonaság közt az az általános hit, hogy márciusra, áprilusra nagy mozgósítás lesz Szerbia felé!*

UJDONSÁGOK.

KÉRELEM

Székesfehérvár m. t. közönségéhez!

Néhány napja váratlanul vizáradás tört városunk alsó részeire.

Habár, a Gondviselésnek legyen hála érte, emberi életben nincs pusztulás, végzetes anyagi károsodás sem történt, sajnos, nem vonult el minden áldozat nélkül a veszély fölöttünk.

Több szegénysorsu polgártársunkat hajléktalanná tette a pusztító elem. Házuk rombadott s a romok eltemeték sok a verejtékes munkájának keservesen szerzett gyümölcseit.

A kergestenyerű munkában görnyedő munkás földiekben egyetlen öröme, nyugalma volt a kis hajlék, melynek védőfala alatt nehéz munkája után naponként családjával együtt építhet. Az a nyugalmat, melegegetést nyújtó kis hajlék ma sívár rom, mely előtt könnybe lábadt szemekkel, vérszívvel kesereg egy szegény család, amelynek ugyszólván mindene volt.

Ilyen szomorú nyoma több is van az áradásnak.

tagadás benne, már rezesedni kezdett a sürű kortyoktól. A kádármester most már nem tudott kifogni az átkozódásból, csöndes szomszédja gunyos mosollyal hallgatót s csupán azt sajnálta, hogy nem reflektálhat szavaira. Önkenytelenül is hátra fordult Mirczli után, de aztán észbe jutott, hogy ez künn táncol a budai hegyek között, a hová báráttni még reggel magukkal vitték.

A bécsi kapu felé gördülő szekér láttára Fazekas Dömötör hirtelen elhaltatott. Elkészt fuvaros igyekezett kifelé a városból, aki a harmadik faluból jövőn föl, megtoldotta egy nappal a budai vásáron való időzést.

— Megállj! rivalt rá a kádármester. Hát a porciót hol hagyad?

Grünehold németül fakadt ki ellene ugyane szavakkal, amiért nem rakta meg törmelékekkel szekereit, amint azt a városi statutuimai parancsolták. Mert Buda visszavivása óta a várbeli utcák még most is tele voltak rombadott házak omladékaival, aminek eltakarítását a böics magisztrátus a vásárról hazatérő szekeresre róttá vám fejében, mivel ily rengeteg munkának egyszerre való eléggésére a város kasszájából amugy sem telt volna pénz.

A fuvaros öitl-hatolt a két felől jövő szidalom hallatára, a két szomszéd azonban egymásra támadt. Esküdtek voltak mind a ketten, a sváb vendélménye szerint azonban csak neki volna joga rendelkezni, lévén most az egész magisztrátus német. Dömötört ismét vérg bántotta, hogy a szomszéd belkotnyeleskedik a dolgába, amidőn ő magyar létre egyedül is megvédelmezi Buda becsületét.

Egymást meg nem értvén, egyre hevesebb lett a kiabálásuk, a paraszt pedig eközben szépen továbbkocogott lovaival.

— Adta svábjá! ordított föl Dömötör, mi-

kor a szekér már valahol a Viziváros árkan túl döcögött. Miattad szökött meg a gazember!

Holdegrün hasonló véleményül volt szomszédja felől s csakhamar ököbe szorított kezekkel fenyegették egymást. A szombati piacra nyíló házak ablakából kíváncsian bujt ki néhány délutáni álmából fölzavart polgár, a bécsi kapunál strázsáló vámos, ki a nyomasztó hőségben elaludt s akinek a szempillája sem rezdült meg a szekér robuszásokor, szintén fölébredt és csitogatni kezdte a feje fölött veszekedő, egymásról megfelledekezett, tisztas mesterembereket. Am a veszekedésnek talán estig sem szakad vége, ha a lassanként felhőbe boruló ég be nem avatkozik hirtelen dörgésével, melynek nyomában, mintha csöbörből zúdult volna le a víz, rémséges zápor kerekedett. Valentin mester elsápadt; a leánya jutott észbe. Fazekas Dömötör is nyomban a fiára gondolt, aki tudomása szerint a Margitszigetre ment halászni, ahol még fa sincs, a mely megvédené e vízőzón ellen.

Villám villámot ért, borzalmat keltő ézzenéssel. Nagyboldogasszony templomában megkondultak a harangok, hogy a vihart elűzzék. A sváb sápadtan vánszorgott a házat körülűfutó erkély sarkába; a leányát leste, hátha már utban érte a veszedelem. A várhegy törmelékekkel elborított pusztá oldalán azonban nyoma sem volt embernek, csak egészen lenn, messze a gyéren sorakozó dunaparti házak előtt, melyek a régi Viziváros omladékaik épültek, zsongott néhány aprónak látszó alak; a folyamba nyíló árok fölgylémet víz kiáradt. A sváb vanceller reszketve nézett szomszédja felé s amidőn ezt alakka előtt térdelpele az éghez fohászni látta, levette hálósapkáját s szintén imádkozni kezdett.

Fönn a magasban végre, mintha foszladozni kezdtek volna a felhők, világosabb lett, a menydörgés is egyre távolodott.

Grünehold hirtelen fölujjongott örömeiben: úgy tűnt föl neki, mintha a hegynek kapaszkodó ut alján, Musztafa basa roskadozó kőfala mögül, mely hajdanában a Dunapartig terjedt volt, az a vöröscsikos kendő bukkant föl, melyet a tavaszi vásáron leányának megvevett. A szines folt egyre élénkebben villant keresztül a nyúlósan szitáló eső sürű szálain.

— Hála Istennek! sóhajtott föl a sváb. Nem egyedül jön.

Fazekas is fölagaskodott ablakában, az egymás mellett haladók láttára szive nagyot dobbant, rögtön ráismert fiára.

— De mivel is jöhet? dörmögte magában s kisvártatva torka összeszorult. Grünehold ereiben is megfagyott a vér: gyermekeik egymást átkarolva jönnek fölfelé, holott eddig azt hitték, hogy legalább is akkora a gyűlölködés közöttük, mint az övék.

A leány rojtos nagykendőjét kedvese feje fölé borította volt, kicsiny fejét vállán pihentette; a magyar legény pedig átkarolta Mirczi karsu derekát s így ballagtak önfelédten fölfelé.

A kádármester keze ököbe szorult, de a mint a szerelmesek a csonkán égnek meredő bécsi kapu elé értek, a libegő kendősátor a'att nyakig átázottan s mégis boldog mosollyal arcukon maguk elé merengve: Dömötör csöndesen hátrafelé húzódott ablakából.

Az öreg sváb tétován bámult a jövevényekre, majd meg észbe jutott, hogy mérges szomszédja most még leányára is támadhat. Ez azonban ablaka függőnyei mögül leste széles mosolyra nyitott szájjal a boldogságban uszó fiatalokat, Valentin apó megkönnyebbülten lélekzett föl a lassacsán szobájába sompolygott: a jó sváb sem akarta zavarba hozni őket.

Tarcai György.

Ha szívünk részvétre gerjedt messze vidék, idegen ország népét sújtó csapás iránt, ha meghallottuk messze távolból a szenvedés sír szavát, lehetetlen részvétel nem éreznünk azoknak szenvedése iránt, akiket a közös hazának, egyazon községi életnek testvéri köteleje fűz hozzánk.

Fogjunk össze m. t. polgártársak s álljunk felebaráti, testvéri szeretettel és segítséggel az oldaluk mellé. Számba alig vehető, csekély áldozatra van szükség s rövid idő múltán új hajlékok emelkednek ki a romok közül s visszatér a romok közé temetett öröm és megelégedés lakóik szívébe. De ékes hirdetője lesz ez annak is, hogy e város falai között nagy multjához méltó s virágzó jövőre érdemes nemes szívek dobognak.

Az adományokat vizkárosult polgártársaink javára köszönettel fogadják s rendeltetésére fordítja a város polgármestere.

Székesfehérvár, 1909. február 9.

Dr. Kerekes Lajos, Dr. Saára Gyula,
főjegyző, polgármester.

— **Plebánosi eskü.** Molnár István iskolaszentgyörgyi plebános tegnap tette le a plebánosi esküt a megyéspüspök kezeibe.

— **Közigazgatás a városnál.** A távollevő főispán helyett Saára Gyula dr. polgármester vezette az ülést, melynek kiemelkedőbb mozzanatai a következők voltak:

A rendőrség jelentése szerint:

Lopás volt 27 esetben, testi épség elleni kihágás 7, vagyon ellen 7 esetben, egyéb büntett 9 esetben, rablójelkiossg 1 esetben. Feljelentés érkezett 86, 103 egynél ellen.

A szociáldemokraták felszólalásai kiujulnak; jan. 17-én népgyűlés volt a Munkásokthonban, amelyen körülbelül 100 demokrata munkás volt jelen. A szónokok, különösen egyik, Strasser Jenő joggallagot igazolt a magán tulajdon és állami rend ellen. A szónok ellen megette a jelentést a rendőrség az ügyészségnél. Tóth Aladár figyelemre méltó indítványt tett e pontnál, hogy a szociáldemokrata mozgalomról részletesebb jelentést tegyen a rendőrség.

Amint láttuk ez az indítvány nem talált kellő visszhangra a bizottsági tagok közt. A szociális érzék, érdeklődés csak nehezen akar kialakulni a vezető társadalomban. Lehet, hogy meg fogja banni.

A rendőrségi jelentéssel kapcsolatban még azt indítványozta Tóth Aladár, hogy az év nevezetesebb rendőri eseményei gyűjtessenek össze s róluk az új év első közigazgatási ülésén tessenek jelentést a rendőrség, hogy belőlük okulva helyesebb mederbe lehessen terelni a rendőri ügykezelést. Ugy kívánja, hogy a javítóintézet felügyelőbizottsága járjon el tiszteben, ejtse meg az előírt vizsgálatokat. Az ülés az indítványra megbizta Kisteleki Károly ügyészt, aki tagja a felügyelő bizottságnak, hogy az intézetben tapasztalt dolgokról tegyen jelentést.

A pénzügyigazgató jelentése: a kincstári követelés összege 933096 K., befizetett összeg 209156 K. Házadmentesítés volt 12 esetben, fizetési halasztás 9 esetben.

Az ügyészség büntetőben 158 elítelt van.

Mult hóban a törvényszék elítelt 61 férfit, 4 nőt. A főmérnök jelentése szerint az utak elég jó állapotban vannak. A DV, a közigazgatási bizottság többszörös megkeresésére átiratban hozza a bizottság tudomására, hogy a személyforgalom akadálytalan lebonyolítására ezután 2. sőt ha a forgalom úgy kívánja, 3 pénztárt foglalkoztat a helybeli állomáson.

— **Közgyűlés.** A székesfehérvári „Vöröskereszt” városi választmánya folyó évi február hó 14 én délelőtt 11 órákor: a tűzoltó őrtanya nagytermében közgyűlést tart.

— **A Fejérmegyei Gazd. Egyesület** f. hó 8-án d. e. 10 órákor igazgató-választmányi ülést tartott gróf Esterházy László elnökletével. Az igazgató-választmány 5 mezőgazdasági cselédet és 5 mezőgazdasági munkást javasolta hozzá a földmiveléslügyi miniszternek 100—100 korona

jutalomba való részesítés és diszoklevéllel való kitüntetés céljából, mint akik hosszas szolgálati idejük alatt munkatársaik közül kiváltak. Elhatározták, hogy márc. 20-án Székesfehérvárott bika-vásárt rendez az egyesület. A vasuti szállítások körül tapasztalható rendellenységek megszüntetése, valamint a nyersolaj szállítási kedvezmény további fentartása érdekében a kereskedelmügyi miniszterhez felterjesztést intéznek. A babtermelésnek a kisczardák között szélesebb körben való meghonosítása érdekében lépéseket tesznek és 10 méter-mázsá babot fognak kiosztani ingyen a kisczardák között. A gazdasági egyesületek országos szövetségi nagygyűlésére képviselőkkül az 1909. évre gróf Esterházy László elnököt, Koller Pál másod-elnököt, Lintner Sándor, dr. báró Mandorff Géza és Ármos Jenő titkárt választották meg. Egyhangulag elhatározta a választmány, hogy az egyesületi titkárok nyugdíjának rendezéséhez hozzájárul.

— **Halálozások.** Bóna József ny. városi tisztviselő f. hó 9-én d. u. 5 órákor, hosszas szenvedés és a haldoklók szétségének ajtatos felvétele után életének 71-ik, boldog házasságuk 43-ik évében elhunyt. Temetése ma d. u. volt.

Baumgarten Emil, a déli vasut székesfehérvári fűtőházának mérnöke életének 28-ik évében hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése ma d. u. 3 órákor volt Győrben.

— **A Fejérmegyei Széchenyi Szövetség** f. hó 13-án este 6 órákor választmányi ülést tart, amelyen a márciusi munkaprogramot állapítja meg.

— **Adomány.** A Közigazgatási Bank és Takarékpénztár társaság a székesfehérvári önkéntes tűzoltó egyletnek 30 koronát adományozott melyért köszönetet mond az elnökség.

— **A vármegye uti bizottsága** f. hó 12-én ülést tart a megyeház kisterében.

— **Adóhivatal Adonyban.** Az egész Duna-mellék kénytelen volt adóügyben Sárobgárdra járni, mert közelebb nem volt adóhivatal. Sok kellemetlenség, nehézséggel járt természetesen ezzel a Duna mellett fekvő községek adóügyének kezelése s mindinkább megelégedőt az a terv, hogy Dunaadonyban is nyisson az állam adóhivatalait. A vármegye közigazgatási ülése is foglalkozott ezzel a kérdéssel és Kenessey Gyula indítványára arra a megállapodásra jutott, hogy kérelmezni fogja a kereskedelmi minisztertől az adóhivatali Adonyban. Ez ügyben a főispán vezetése mellett küldöttségleg keresik fel a minisztert, hogy az új adóhivatal megnyitását engedélyezze.

— **Halálozás.** Özv. Berkes Sándorné, szül. Zube Anna febr. 9-én Rácalmáson 96 éves korában a szentségek ajtatos felvétele után elhunyt. Az elhunytban Berkes Ilona Rácalmás jószívű urasszonya édesanyját, ifj. Máhr Nándor nagyanyját gyászolja.

— **A város közegészege** a lefolyt január hóban elég kielégítő volt, részben mert ragályos vagy járványra fajulható kórok csak szóróvnyosan fordultak elő, részben pedig a születések száma jóval magasabb mint a halálozásoké. Igaz, hogy a difteritis még mindig magas számmal szerepet a betegségek közt, de halálozást egyet sem követelt. E mellett a közönséges és tüdő mandola gyuladás, valamint a tüdő és légutaknak hurutos és lobos bántalmái voltak az uralkodó megbetegedések.

Született 88, ebből törvényes fi 34, nő 51, törvénytelen nő 3. Halva született 3, — Házasságra 32 pár lépett. — Elhalt 59, ezek közt 36 fi, 23 nő, — 7 éven alul volt törvényes fi 3, nő 8.

A kórházaknak 14 halottja volt, s ebből 5 idegen volt. A születések, a halálozásokat 29-ét mulják fölül; de ha az 5 idegen halottat a miénkől leszámítjuk, népesség szaporodás 34. Nevezetesebb halál okok: veleszületett gyengeség 7, tüdőlob 7, gyümöktör 6, guta 4, vizebetege 1, emélgát 2, aggkór 11, erőszakos halál 4.

Ragályos kórok: Hasi hagymáz 1, gyógyult; Vörheny maradt 2, szaporodott 3, összes 5. Ebből gyógyult 3, maradt 2. Szamarhurut, maradt 4, szaporodott 1, = 5. Gyógyult 4, maradt 1. — Kanyaró maradt 2, szaporodott 14 = 16. Gyó-

gyult 7, maradt 3. — (5. járvány kórház) — Barány-himlő 2, gyógyultak.

A tudóbajosokat gondozóintézet f. hó. január hóban 726 kor. 13 fillért fordított a szegény tudóbetegek gyógyítása, és pedig: kiadott 2042 és fél liter tejet, 41 k 75 dka vaját, 94 kg lisztet, 139 kg burgonyát, 2495 kg kenyéret, 7 és fél kg rizst, 5 liter babot, 1 kg borsót, 16 kg must, 760 kg fát, 140 kg szénét, 221 kg békák pólék fejében 64 koronát, vidékleknek pedig 16 kor. 40 fil. utiköltséget. Főorvosi úgydarab 118. Mint elintézte.

Egy 5 szobából és mellékhelyiségekből álló emeleti utcai lakás Megye-tér 13 sz. a. f. évi május hó 1-re kiadó.

— **Országos vásárok.** Székesfehérvár szűb. kir. város belterületén az 1909-ik évi országos vásárok a következő napokon tartanak; Invoc. böjti vásár febr. 28., márc. 1. Szt. Györgynapi vásár április 18., 19. Szt. iváni vásár június 20., 21. Bertalani-vásár aug. 22., 23. Dömötöri vásár október 24., 25. Karácsonyi vásár dec. 20., 21.

— **Lógyakorlatok.** A közös hadsereg csapatai f. hó 15, 16, 17, a honvédség csapatai pedig 25, 26, 27-én lögyakorlatot tartanak Zámoly község határában.

Gyengeséget

még ha betegség után való szervi betegség is, könnyen le lehet győzni, valamint az egészségét és az erőt gyorsan s biztosan helyre lehet állítani a SCOTT-féle Emulsió által.

Kényes iny és gyomor

amely nem bírja el a közönséges csukamájolajat, a

SCOTT-féle Emulsió-t.

eszményi gyógyszerként fogadják. Ehhez még az az előny is járul, hogy háromszorta táplálabb, mint a közönséges csukamájolaj.

Egy eredeti üveg ára 2 k. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer véglegesen a halászt körik ügye- lombe vonni.

— **Mozi.** Minden szombat, vasárnap és hétfőn mozgófénykép előadások „Othon” kávéház Kossuth-utca. Csakis elsőrangú képek. Itt még nem látott ujdonságok.

— **Baleset.** Papp István 23 éves seregélyesi vasuti munkás a talpfák rendezése közben elesett a sikos uton s arcát összezsuzta.

BANDL FERENC sürcsarnokában minden szerdán és pénteken este, valamint vásár- és ünnepnapokon egész napon át a hirneve **SENT GELLÉRT Back-sör** van csapolva. Minden pénteken este halvacsóra.

— **Halálos szerencsétlenség.** Borzalmas szerencsétlenségről értesít benünket móri tudósítónk, mely f. hó 6-án a móri Grünfeld-féle malomban történt. A benzineróvel hajtott gép elkapta az ott foglalatokodó Póka Ferenc malomunkás mindkét lábát és teljesen összezsuzta. A szerencsétlen ember néhány órai kínolódás után meghalt. Özvegye és három árva írta. A felülés megállítására nyomozást indított a csendőrség.

— **Megszűnt járvány.** Kápolnásnyéken megszűnt a kanyaró, az aispán az iskola kinyitását elrendelte.

— **Garázdaság a nyulak közt.** Boross Sándor Jancsár-utcai lakos 9 drb. fajnyulát 180 korona értékben az éj folyamán ismeretlen tettesek ellopták. A rendőrség erélyesen nyomozza a tettest.

3000 méter poroz, diocox, és antreicit-szén van raktáron: 50 kilogrammos zsákokban házhoz szállítva Berndorfer Ede szennagykereskedőnél Sas-utca 4.

— **Tenyészállat eladás.** Kisbőren f. hó 22-én 30 darab tenyész-bika került eladásra.

— **Betörés.** Schabál Istvánné sarló-utcai lakását, míg 6 távol volt hazuról fejtörték tegnap déli 12 órától d. u. 2 óráig terjedő időközben. A betörő a szerény felkészítése után elvitt 150 korona készpénzt, egy postatakarék pénztári betétkönyvet, 20 korona értékű brostút, és egy kékításkát, aztán teljesen nyoma vesztett; a házbellek sem látták. A rendőrség a vett feljelentésre erőlyesen keresi a betörőt.

Esküdtszéki tárgyalások.

VI. nap.

A keddi tárgyalás verdiktjét este 6 órakor hirdete ki Siposs Sándor elnök. Az esküdtek Angeli Ödön dr. jogi érvekben bővelkedő védő beszéde után beigazolva látták a vádlott, Német Lajos ártatlanságát s olyan verdiktet hoztak, hogy az esküdttörőszék felmentette a vádlottat.

VII. nap.

Halált okozó súlyos testisértés.

Baracska községben jan. 6-án gyilkosság történt. Annak idején részletesen beszámoltunk róla, itt az igazságszolgáltatás tényét említjük meg az eseményből annyit, amelyre a büntetésének áttekintésére szükség van.

Sigvarth Antal baracscai gazdánál disznó-ójs volt jan. 6-án. A szomszédok, Veigerding József és Brüll József régi jó falusi szokás szerint hivatalosok voltak a — családi ünnepre. Mikor a vendégek hazatértek, összeveszték egymásközt s Brüll ittas állapotában vad indulattal rontott rá Veigerdingre. Az összeveszésre Brüll felesége adott okot, aki férjének ittaságától tartván, Veigerdingékhez menekült. A feldühödött ember feleségének kiadását kérte s e közben történt a véres esemény, mely Veigerding halálával végződött. Brüll a viaskodás hevében úgy hasba szurta ellenfelét, hogy az három napi szenvedés után elvérzett.

Az ügyet ma tárgyalta az esküdttörőszék Tömöri József elnökével.

Szavazóbírák voltak Rhusz Gyula és Bodányi László. A vádhatóságot dr. Hajcsák Gyula képviselte, míg védő dr. Holló Jenő volt. Jegyző Kéri István.

A délelőtti tárgyalás a tanúk kihallgatásával telt el, a vád és védelem előterjesztése a délutáni folyamán került a sor.

A közzévaló a szándékos emberölés vétségében kérte önösnek nyivánítani a vádlottat.

Holló Jenő dr. védő védelmében az erős felindulásra hivatkozott.

Az esküdtek a védelemben előadott erős felindulást nem látván beigazoltnak a szándékos emberölés büntetett állapotú meg. A verdikt alapján 6 évi fegyházra ítélte az esküdttörőszék a vádlottat.

VIII. nap.

Súlyos testisértés vétsége.

Horváth József és Farkas Mihály vajtai lakosok voltak hősei annak a véres eseménynek, amelynek tárgyalására ma összejött az esküdtszék. Mult év aug. 9-én táncmultság volt a nagykorcsmában. A mulatságon találkozott két régi haragos Horvát és Farkas, borozgatás után összeveszték s Horváth Farkas dűhe elől hazament, hogy elejét vegye a verekedésnek. Farkas ide is követte, sőt annyira szorongatta, hogy pisztolyt fogott s azzal lépett ki az udvarra, hogy megmérkőzhessék a vére szomjazó legénnyel. A sértegetésekre persze haragra gyúlt ő is s elsütötte a revolvert, melynek tölténye Farkas jobb vállába furdott. A megölt legény 3 hétig élet-halál közt feküdt sebesülésével, de aztán felépült.

Az ügyesség gyilkossági kísérlettel vádolva állította az esküdtszék elé a vádlottat, azonban a tárgyalás folyamán elejtette a vádat és csak súlyos testisértés vétsége címén kezelte vádat.

A tárgyalás elnöke Sipos Sándor, szavazóbírái Rhusz Gyula és Sohár Béla, jegyzője dr. Geöcze Elemér, ügyésze Hrabovszky Aurél, védő Vajda Kálmán dr. volt. A délelőtti a tanu kihallgatásokkal telt el. A tárgyalás folyik.

SZÍNHÁZ.

Kedd, febr. 9.

Kovács Lajos jutalomjátéka.

A párisi rongyszedő. Dráma. Irta Pyat Bódog. Ford. Egresy Béni. A mi szinpadunknak kedden ünnepe volt. Talán senki nem haragudhatuk meg érte, ha azt mondjuk, hogy érdemben, tudásban, szorgalomban, jóakarásban legkiválóbb színművészt ünnepelte a színházjári publikum. Ez így van. Kovácsnak nem kell kérni az elismerést, neki nem kell mesterseges eszközökkel erőszakolni a babért — a közönség mindent önként és, valljuk meg — kötelességszerűleg adja át neki, mint rég kiérdemelt tisztelődiját a szép munkának. Öszintén mondjuk, hogy a közönség erre a jutalomjátékra akarta összpontosítani minden jóhajlandóságát. Talán kevésbé méltányolt másokat, akik szintén nagy érdemeket szereztek, de Kovács mellett tüntetni akart szeretével is, elismerésével is. Mindezt nem csupán a művészet elismeréseként cselekedte, hanem azért is, mert ismeri, hogy nálunk a drámai színészeknek van leggyatrabb anyagi helyzetük. Az énekeseket megbecsülik a hangjukért, a színművésznöket azért, mert színművésznők, a drámai színészek javára csupán a *madás* esik, ezt pedig a mi különös viszonyaink között nem szokták méltányolni. Mert olyan, aki sokat *tud*, sok van, a külső hatás eszközlői azonban megfizetett előnyeiket. Ez persze az ő privát szerencsájuk s a drámai színészeknek, Kovácsnak, Dérinek, Bátorinak privát szerencsétlenségük.

Ezeket előre bocsátva először a darabról szólnék és nem hagyjuk megemlítés nélkül, hogy a mi derék színészeink darabválasztása a jutalomjáték alkalmával nem nyert osztatlan tetszést. Így voltunk a Hárompár cipő tulajdonosával, így most a Párisi Rongyszedővel, Nem másért, csak azért, mert a formái régiek. Az újabb színművészet már az 5 felvonást is sokalja és hármba szorítja a mondanivalóját. A Párisi Rongyszedő 9 színváltozásból áll. A közönség 3 óra hosszat ül és minden 10 percnyi játék után egy negyedórát vár a színtér átalakítására. Ez megcsökkentette az élvezetet. Egyekben azonban a darab kitűnő, becsülletes, jóléltű. A kis varróleányba dűsgazdag ifju szeret bele s még a börtönt is megbocsátja neki, mert szereti. A rongyszedő a puritán becsülleteség prototypusa, aki szinte mesébe illően szereti a kis varrónőt, aki pedig neki csak szomszédja. Élveztek a másik rongyszedőt is, aki rablott vagyonra után dűsgazdag lett és végre igazságosan elveszi megérdemelt büntetését stb.

Kovács volt a főszerep. Ugyszólvá mindig a színen volt. Játéka kitűnő volt, mint mindig. Kár, hogy kiválóságait mindenütt inkább a helyzet adta s nem a lelke kincseit, a pszichológiai alakítást mutathatta be. Kovács mint jellemszínész nagy s a Rongyszedőben a színműíró teszi őt elsősorban nagygyá.

A közönség pompásan viselkedett. Megmutatta, hogy első színészt meg akarja becsülni. Először is az orkesztert is megtöltötte; másodszor pedig: az első megjelenést kísérő tapsviharhoz hasonlót alig találtunk az idén. Percekig tartott az egyöntetű, általános tüntetés, amelyben nem volt harmoniátlanság s amelyből nem vonta ki magát senki. A közönségre büszke lehet Kovács, hiszen a közönség — megmutatta — szintén büszke Kovácsra. Ezentul persze minden jelenés után megismétlődött a tapsvihar. A mellék-epizódot szintén felemlíthetjük. Virág minél kevesebb, de annál természetesebb véka, amelyben 4 darab rózsaszínű — sonka, borok, dohány stb. volt, azontul aranyban 200 koronát adtak át a

jóakarók (mert hát még a színész sem élhet meg dicsőségéből és 65 favi gázból, amelynek felét különböző titulusokon legalább is megharmadolják. A nyári szezonban pedig a színész a furdőhelyen a direktori kassza filozofájának értelmében csak 40 %-át kapja a fizetésének. A darab sikerét valamenyien elősegítették. Kovácson kívül Déri, Sinkó, Verő, Inke voltak. Ők azonban engedjék el — kérjük — a méltatást. Legyen az est minden dicsősége a derék Kovácsé.

Szerda, febr. 10.

Az eleven ürdög. A tartalma legfeljebb néhány vonzó jelenetével hat, értékesebb a zenéje. A kellemes, az ember szívébe, szinte beleolvadó melódia Kormos Ilonka, Fábian Linka énekében a legmagasabbra fokozta az est hangulatát. Az előadás már gyengébb volt, nem sok elevenséget vitt a darab meséjébe, különösen eleinte, amidőn a ház ámos hangulata átragadt a művészekre is. Később mind melegebb lett az érdeklődés, az előadás is igazabb, elevenebb.

Kormos Ilonka, bár szerepe nem engedett helyt arra, hogy az ő speciális, lebilincselő művészetét ragyogtassa, az érdeklődés középpontja volt. Kivüle említjük még Fábian Linkát, Borbály Lilit, Dérit és Szalkait, arra azonban nincs ok, hogy régebbi sikereikhez mérten kiemeljük őket.

Alulirt légszeszgyár igazgatósága a legjobb minőségű szülei darab közből előállított

Coakszának

métermázsája 4-40 koronáért a légszeszgyárban ajánlja azon kedvezmény mellett, hogy aki 3 métermázsát, vagy ennél nagyobb mennyiséget vesz egyszerre, annak a légszeszgyár a saját fuvarán a coakszot helyben a házhoz (a ház kapujáig) szállítja fuvardíj nélkül. Az ugyanazon közből előállított

Kátránának

métermázsáját pedig 6 koronáért ajánlja szintén a légszeszgyárban, előleges készpénzfizetés ellenében. Vagon rakományként külön megjegyzés szerint.

Kátránunk nagyon alkalmas szűlőkarók festésére és mindennemű fa konzerválására.

Székesfehérvári légszeszvilágítási társulat igazgatója

MRÁZ V.

Eladó urilak Baracson.

Fehérmegyében, országot mellett, közel közel Dunaföldvárhoz, 7 szoba, konyha, mellékhelyiségekkel, nagy pince és nagy istálló, kocsiszin, 3 hold kert, tetszészertinti mennyiségű kintű szántófölddel előnyös feltételekkel eladó a

Dunaföldvári Takarékpénztárnál
Dunaföldváron.

Az ingatlan azonnal átvehető.

A Fejérvárcsurgói Keresztény Fogyasztási Szövetkezet 1908. évi mérleg számlájához pótlásul még a következőket adjuk:

Év elején volt a szövetkezetnek 120 tagja 89 üzletrésszel

Év végén volt a szövetkezetnek 115 tagja 84 üzletrésszel

Az igazgatóság.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.